

A Fővárosi Ítéltábla a ... ügyvéd (**cím**) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - a ... ügyvéd (fél címe 2) által képviselt **I. r. alperes neve (I. r. alperes címe)** I. rendű, II. rendű alperes neve (**cím**) II. rendű és III. rendű alperes neve (**cím**) III. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2017. március 20. napján kelt 9.G.40.104/2015/54. szám alatti ítéletével szemben a felperes által előterjesztett fellebbezés és az I. rendű alperes által előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 48.000.-(negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítéltábla kötelezi az I. rendű alperest, hogy az államnak külön felhívásra fizessen meg 24.000.-(huszonnégyszer) forint csatlakozó fellebbezési illetéket.

Megállapítja, hogy egyebekben a felek a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperes fenntartott keresetében a közötte, valamint az I., II. és III. rendű alperesek között ... számon közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés 4, 13., 14. és a II. fejezet 1. pontjába, illetve az ... számú kölcsönszerződés 5., 14., 15. és 7. pontjaiba foglalt szerződési kikötések érvénytelenségének megállapítását kérte az 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 209/A. § (2) bekezdése alapján. Előadta, hogy a támadott szerződési rendelkezések, kikötések egyoldalúak és tisztességtelenek, a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás egyensúlyát egyoldalúan a felek között felborítják, ezért érvénytelenek.

Kérte továbbá annak megállapítását, hogy a 2014. augusztus 19. napján kelt „részletfizetési megállapodás” elnevezésű okiratban rögzített feltételekért, az abban meghatározott kölcsöntartozásért nem felel. Arra hivatkozott, hogy a megállapodás új szerződési feltételeket tartalmaz, amelyeket a kölcsönadó és az adósok nem tárgyaltak meg vele. A megállapodás tartalmát tekintve új szerződés, mivel az abban foglalt fizetési feltételek a kölcsönszerződésben foglalt feltételekhez képest újak. Kérte továbbá Pp. 123. §-ában foglaltak alapján annak megállapítását, hogy sem a részletfizetési megállapodásban sem a kölcsönszerződés alapján a kölcsönösszeg

visszafizetéséért nem felel.

Az I. rendű alperes érdemi ellenkérelmében a felperes keresetének elutasítását és perköltségben való marasztalását kérte. A tisztességtelen szerződési feltételek tekintetében hivatkozott arra, hogy a jogelődje a hiteldíj mértékét jogosult volt módosítani a 12/2001. (I.31.) Kormányrendelet alapján. Előadta, hogy kamatváltoztatásra a szerződés alapján kizárólag a 12/2001. (II.5.) Kormányrendeletben írt referenciahozam változásának megfelelően került sor 2007. és 2008. év elején. Egyoldalú szerződésmódosítás nem történt. A kölcsönszerződés 5. pontjában foglalt feltételek meghatározott, objektív, tőle független külső feltételek változása esetén jogosította fel arra, hogy a hiteldíj mértékét megváltoztassa. Kiemelte, hogy a kölcsönszerződés 23. pontja rögzítette, hogy azt a felek elolvasták, a szerződés tartalmát megismerték. A 2012. július 1. napja előtt hatályos A munkatörvénykönyvről szóló 1992. évi XXII. törvény nem zárta ki a munkavállaló munkabérének önkéntes és korlátlan engedményezését, ugyanakkor az adósok által tett nyilatkozat alapján nem került sor kényszerserteljesítésre. Kiemelte, hogy a követelése a felperessel szemben nem a részletfizetési megállapodás alapján áll fenn, hanem a felek közötti 2006. február 23. napján létrejött és a felperes által készfizető kezesként aláírt kölcsönszerződés alapján. A kölcsönszerződés 2008. május 20. napján felmondásra került, így a részletfizetési megállapodás nem a kölcsönszerződés módosítását jelenti, hanem egy új tartozás átütemezésére vonatkozó megállapodást.

A II. és III. rendű alperesek a perben nyilatkozatot nem tettek.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével megállapította, hogy a ... és a II. és III. alperesek, valamint a felperes között 2006. február 23. napján létrejött ... számú kölcsönszerződés 5. pontjában, valamint a ... közjegyző által 2006. február 28. napján számon közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés I.4. pontjába foglalt szerződési feltétel azon rendelkezései, melyek szerint a Takarékszövetkezet jogosult a hiteldíj mértékét a törlesztési időszak alatt - a takarékszövetkezet forrásköltségének változása, az adós pénzügyi pozíciója és kockázata függvényében - megváltoztatni,

továbbá a ... és a II. és III. rendű alperesek, valamint a felperes között 2006. február 23. napján létrejött ... számú kölcsönszerződés 15. pontjába, valamint a ... közjegyző által 2006. február 28. napján számon közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés I.14. pontjában foglalt szerződési feltétel - mely szerint „Amennyiben törlesztési kötelezettségüknek nem tennénk eleget, alulírott Kötelezettségvállalók ezennel kijelentjük, hogy a Ptk. idevonatkozó rendelkezései /328-331. §-ai/ szerint a Takarékszövetkezetre engedményezzük a mindenkor munkáltatónktól járó munkabérünket és egyéb járandóságunkat az esedékessé (hátralékos) vált kölcsönösszeg járulékai, illetőleg a mindkor esedékessé váló, a jelen okirat 2.) pontjában részletezett havi törlesztő részletek erejéig.

Felhatalmazzuk a Takarékszövetkezetet, mint engedményest, hogy az engedményezésről a jelen - engedményezési szerződést tartalmazó - szerződés fénymásolatának megküldésével a mindenkor munkáltatónkat, mint kötelezettet értesítse és az Mt. 161. §-ában foglaltakra is figyelemmel hozzájárulunk ahhoz, hogy a munkáltatónk a hátralékos) vált tartozást, ennek kiegyenlítése után pedig a mindenkor havi törlesztő részleteket munkabérünk (járandóságunk) 33 (harminchárom) %-a erejéig levonásba hozza és a Takarékszövetkezet részére átutalja." - tisztességtelen szerződési feltételek, ezért semmisék.

A felperes keresetét ezt meghaladóan elutasította, és kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 15.240 forint perköltséget, továbbá az Államnak külön felhívásra 25.200 forint le nem rótt eljárási illetéket. Kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg az Államnak külön felhívásra 10.800 forint le nem rótt eljárási illetéket.

Határozatában tényként rögzítette, hogy a II. és III. rendű alperesek, mint adósok és a felperes, mint

készfizető kezés 2006. február 23. napján kiegészítő kamattámogatásos lakáskölcsön elnevezésű kölcsönszerződést kötött ... számon a ...tel, mint hitelezővel. A felek között létrejött szerződés számon 2006. február 28. napján közjegyzői okiratba foglalásra került. A közjegyzői okirat II.1. pontja szerint a II., III. rendű alperesek, mint zálogkötelezettek és adósok, valamint a felperes, mint készfizető kezés és a jelzálogjogosult, mint kölcsönt nyújtó nyilatkoztak, hogy egymással 2006. február 23-án kölcsönszerződést kötöttek, amely alapján a kölcsönt nyújtó 12.000.000 forint kölcsönt nyújtott évi 10.06 %-os ügyleti kamattal és évi 1%-os kezelési kölcsönrel az adósok részére. A közjegyzői okiratban rögzítésre került, hogy a szerződés tárgya a ... utca ... helyrajzi szám alatt bejegyzett, a II. és III. rendű alperesek 1/12 tulajdonában álló ingatlanon új családi ház építés céljára nyújtott 12.000.000 forint összegű kölcsön. Rögzítette felperesi keresetnek a szerződéssel támadott rendelkezéseit, továbbá azt, hogy a ... jogutódja az I. rendű alperes lett. A II. és III. rendű alperesek az I. rendű alperessel 2014. augusztus 18. napján részletfizetési megállapodást kötöttek, melyben rögzítették, hogy az I. rendű alperes jogelődje a ... és a II., valamint III. rendű alperesek között 2006. február 23. napján kölcsönszerződés jött létre, amelyben vállalt törlesztési kötelezettségeiknek az adósok több alkalommal nem tettek eleget, ezért a bank jogelődje a szerződést felmondta. A 2. pontban rögzítésre került az adósok tartozásának összegszerű megjelölése, a kölcsöntőke, az ügyleti kamat, a késedelmi kamat, valamint a költség feltüntetésével. A megállapodás 7. pontja rögzítette, hogy a megállapodásban megjelölt tartozás, késedelmi kamat egyenlegéből, az I. rendű alperes 7.303.727 forint megfizetésétől eltekint.

Az elsőfokú bíróság döntése jogi indokolásában rögzítette, hogy valamely szerződés vagy szerződési feltétel érvénytelensége a szerződés megkötésének időpontjára visszavezetve vizsgálható, hiszen az érvénytelenség lényeges tartalmi eleme, hogy a szerződés vagy annak egy része már megkötésekor olyan hibában szenvedett, hogy arra a későbbiekben jogot alapítani nem lehet. Erre tekintettel a 2006. február 23. napján hatályos jogszabályi rendelkezések alapul vételével vizsgálta a felperes keresetét. Mivel az I. rendű alperes nem vitatta, hogy a szerződéses rendelkezések egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételnek minősülnek, ezért annak tisztességtelenségét vizsgálta. Idézte a régi Ptk. 209. § (1) bekezdésében a 209/A. §-ában, továbbá az 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 210. § (3) bekezdésében foglaltakat, valamint az Európai Tanács 93/13/EGK Irányelv (továbbiakban: Irányelv) 3. cikkének (1) és (2) bekezdésében, továbbá 6. cikk (1) bekezdésében foglaltakat. Megállapította, hogy a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése csak 2006. március 1. napján lépett hatályba, azonban az idézett Irányelvi rendelkezések alapján vizsgálnia kellett a bíróságnak a perrel támadott szerződéses kikötések tisztességtelenségét.

Megállapította, hogy a perbeli szerződés kiegészítő kamattámogatással nyújtott lakáscélú kölcsönszerződés, amelyre a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 tv.) 2. § b) pontja alapján a szerződés nem tartozik a DH törvények hatálya alá.

A közjegyzői okirat I.4., illetve a szerződés 5. pontjában foglalt kikötés tekintetében hivatkozott a 12/2001. (I.31.) Kormányrendelet 13. § (2) bekezdés a) pontjában foglaltakra, amely szerint a kamatváltozás mértékét maximalizálták. Ugyanakkor kifejtette, hogy az elsőfokú bíróságnak nem azt kellett vizsgálnia, hogy volt-e jogszabályi lehetősége az I. rendű alperesnek az egyoldalú szerződésmódosításra, ugyanis azt mind a Hpt., mind pedig a 2/2012. (XII.10.) PK vélemény elismeri, így az tisztességtelenségnek nem minősülhet. A bíróságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a Hpt. 210. § (3) bekezdése rendelkezéseinek megfelelően tételesen meghatározásra kerültek-e az egyoldalú szerződésmódosítás alapjául szolgáló okok és a pénzügyi intézmény által előre megjelölt okok (az úgynevezett oklista) a jóhiszeműség és a tisztesség követelményét sértik-e egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztóra hátrányos tisztességtelen kikötésnek minősülnek-e. Megállapította, hogy a kölcsönszerződésnek a kamatváltoztatásra vonatkozó rendelkezései a tételes meghatározottság elvének megfelelnek, mivel a szerződés hat olyan okot nevesít, amelyre tekintettel a hiteldíj megváltoztatható. Ez alapján azt kellett vizsgálnia, hogy a szerződésben meghatározott oklista tartalmaz-e olyan kikötést, ami a fogyasztó hátrányára egyoldalú előnyt nyújt a pénzügyi

intézmény számára. A jegybanki alapkamat, a fogyasztói árindex, illetve az állampapírok hozama alapján történő hiteldíjmérték megváltoztatási lehetőséget nem tekintette tisztességtelennek, ezek az okok ugyanis mind az egyértelmű, mind az érthető megfogalmazás elvének és az objektivitás, átláthatóság követelményeinek is megfelelnek. A felperes nem hivatkozott olyan körülményre, amelyből arra lehetne következtetni, hogy az idézett hivatkozott okok a ténylegesség és a szimmetria elvét sértnék.

A takarékszövet forrásköltségeinek változása, az adós pénzügyi pozíciója és kockázata függvényében történő hiteldíj változtatási feltételek azonban olyan kikötések, amelyek az átláthatóság, illetve az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvét sértik, a fogyasztó az idézett rendelkezések alapján nem tudja megállapítani, hogy ténylegesen milyen változások bekövetkezése esetén változhat a hiteldíj mértéke. Azt sem tudja megállapítani, hogy a változás valóban indokolt volt-e és megfelel-e a szerződésben foglaltaknak. A fogyasztó sem a takarékszövet forrásköltségeiről, sem pedig arról nem bírhat tudomással, hogy az I. rendű alperes milyen árak alapján, milyen módszerrel ítéli meg az adós pénzügyi pozícióját és kockázatát. Mindezekre tekintettel a takarékszövet forrásköltségeinek változása és az adós pénzügyi pozíciója és kockázata alapján történő hiteldíj megváltoztatás, mint szerződési feltétel tisztességtelen kikötésnek minősítette. Kiemelte, hogy a perbeli szerződés a 18/1999. (II.5.) Kormányrendelet 2. § d) pontjában foglaltakkal szemben azonnali hatályú felmondás jogát biztosította, amennyiben az adósok a megváltozott kamat mértékét nem fogadják el, lehetőségük van a fennálló kölcsöntartozás visszafizetésére. A kikötés nem tisztességtelen, hanem a fogyasztó számára biztosítja annak lehetőségét, hogy a szerződést a módosított tartalmával már ne tartsa fenn, ennek azonban az a következménye, hogy a fennálló tartozása esedékessé válik.

A közjegyzői okirat I.13. pontjában, illetőleg a kölcsönszerződés 14. pontjában foglalt feltétel tekintetében megállapította, hogy az kizárólag olyan rendelkezést tartalmaz, amely által a hitelező az I. rendű alperes lehetőséget biztosít arra a kezesnek, hogy a kölcsön összegének visszafizetését megelőzően a kezesség alól szabaduljon. A rendelkezésből azonban az I. rendű alperesnek nincs olyan kötelezettsége, amely alapján a felperes kezességét fel kellene oldania. Erre tekintettel az I. rendű alperes szabadon határozhatja meg, hogy a felperest az általa már elvállalt kezesség alól milyen esetben oldja fel azt megelőzően, hogy a kölcsön visszafizetésre kerülne. Így annak feltételeinek bármilyen módon történő meghatározásával a fogyasztó felperest nem tudja hátrányosabb helyzetbe hozni annál, mint amilyen az általa vállalt kezesség folytán a felperes helyzete. A feltételek körében nem áll fenn teljesítési kötelezettsége a felperesnek, ezért a hivatkozott szerződési feltételek nem lehetetlen feltételek. Megjegyezte, hogy a rendelkezés tisztességtelenségének megállapítása a fogyasztó felperes szerződéses helyzetét tenné nehezebbé, ugyanis abban az esetben még ezen szerződéses pont alapján sem tudna esetlegesen szabadulni a kezesség alól.

A közjegyzői okirat I.14. pontjába, illetőleg a kölcsönszerződés 15. pontjában foglalt rendelkezést tisztességtelennek tartotta, mivel az jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára. A támadott rendelkezés azt teszi lehetővé, hogy végrehajtási eljárás nélkül mindössze a hitelező I. rendű alperesnek a felperes munkáltatója felé tett nyilatkozata alapján a felperes munkabére közvetlenül a hitelező I. rendű alperes részére kerüljön kifizetésre. Ez a rendelkezés megfosztja a felperest a végrehajtási eljárás során fennálló garanciáktól, az adóst védő rendelkezéstől, azaz amíg a végrehajtás során jövedelme bizonyos része mentes a foglalás alól, a szerződés erre vonatkozó rendelkezést nem tartalmaz. Amennyiben jövedelme más eljárásra tekintettel végrehajtás alá kerül, fennmaradó munkabéréből az engedményezett összeg továbbra is levonásra kerülhet. A szerződéses rendelkezés tekintetében az I. rendű alperes védekezését sem fogadta el, ugyanis nem azért tartotta tisztességtelennek a rendelkezést, mert az jogszabályba ütközik, hanem arra tekintettel, hogy a szerződésben a felek között egyenlőtlenséget okoz. Az a körülmény pedig, hogy a támadott

szerződéses rendelkezés alapján nem került sor kényszerfeltételre, nem teszi tisztességgé a szerződéses rendelkezést, hiszen annak tisztességtelenségét nem az alapján kell vizsgálni, hogy ténylegesen alkalmazásra került-e, hanem az alapján, hogy alkalmas-e az irányelv 6. cikk (1) bekezdése szerinti egyenlőtlenség előidézésére. A kölcsönszerződés 7. pontja, illetőleg a közjegyzői okirat II.1. pontjának a késedelmi kamatra vonatkozó kikötését vizsgálva megállapította, hogy a rendelkezés nem ütközik jogszabályba, mivel a Ptk.-nak nincs olyan rendelkezése, amely tiltaná, hogy a felek a kölcsönszerződésben akként állapodjanak meg, hogy az ügyleti kamat késedelmes teljesítése esetén a meg nem fizetett ügyleti kamat után is késedelmi kamatot fizet az adós. Azért sem tekinthető tisztességtelennek a feltétel, mivel a szerződésszegés esetére állapít meg szankciót, azonban az, hogy késedelmes teljesítés esetén kamatot kell fizetnie az adósnak a kamat után is, illetve annak mértéke nem tekinthető indokolatlan vagy eltúlzott következménynek.

A részletfizetési megállapodás tekintetében előterjesztett kereseti kérelem vonatkozásában vizsgálta, hogy fennállnak-e a megállapítási kereset előterjesztésének a Pp. 123. §-ában foglalt feltételei. Mivel a felperes nem tudott olyan jogot megjelölni, amelynek megóvása végett szükséges lenne annak megállapítása, hogy a fenti megállapodásnak nem részese, továbbá alaptalanul hivatkozott arra, hogy jogi érdeke fűződik a megállapításhoz annak érdekében, hogy az I. rendű alperes által felmondottnak tartott szerződésből ne kötelezzék olyan hivatkozások, amelyek a megállapítási keresetet nem teszik megalapozottá. Az I. rendű alperes nem vitatta, hogy a felperes nem részese a részletfizetési megállapodásnak és hogy annak elfogadásában nem vett részt, az I. rendű alperes a követelését nem a részletfizetési megállapodásban foglaltakra, hanem a 2006. február 23. napján kötött kölcsönszerződésre alapította. Annak megállapításának, hogy a felperes részese-e a részletfizetési megállapodásnak, nincs kihatása arra, hogy egy felmondott szerződésből származik-e bármilyen kötelezettsége.

Mindezekre tekintettel azt állapította meg, hogy nem állnak fenn a megállapítási kereset előterjesztésének a hivatkozott jogszabályhelyekben foglalt feltételei. A felperesnek azon kereseti kérelme tekintetében, amelyben annak megállapítását kérte, hogy a kölcsön visszafizetéséért nem felel, mivel a felek új szerződést kötöttek rögzítette, hogy a felperessel szemben közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés alapján korábban az I. rendű alperes végrehajtást kezdeményezett, így az I. rendű alperesnek továbbra is fennáll a követelése a felperessel szemben, illetőleg akár újabb végrehajtást is kezdeményezhet. Erre tekintettel a Pp. 123. §-ában foglalt feltételek fennállnak, azaz a kért megállapítás a felperes jogainak megóvása végett szükséges. A kereseti kérelem érdemben történő vizsgálata során azonban arra a megállapításra jutott, hogy a felek közötti 2006. február 23. napján létrejött kölcsönszerződésből eredő I. rendű alperesi követelés fennáll. Az I. rendű alperes ugyanis nem elengedte a II. és III. rendű alperesek tartozását, hanem megállapodást kötött II. és III. rendű alperesekkel arról, hogy milyen módon, milyen ütemezésben, illetve milyen kamattal kötelesek azt visszafizetni. A felperesnek ugyanakkor ez a megállapodás a szerződésből eredő kötelezettségére semmilyen kihatással nincs, mindössze annyiban van jelentősége, hogy amennyiben a részletfizetési megállapodás nem kedvezményt biztosít, hanem az eredeti szerződésben megjelölt összegnél nagyobb összeg kerül benne megjelölésre és az I. rendű alperes a szerződésben foglaltnál magasabb összeget követelne a felperestől, akkor a felperes hivatkozhat a Ptk. 273. § (2) bekezdésében foglaltakra. A Ptk. 276. § (2) bekezdésében foglaltak alapján nem merült fel olyan körülmény, amelyre tekintettel a felperes kezési felelőssége nem áll fenn. A KHR-be felvételről történő tájékoztatás nem megfelelő mivoltával kapcsolatban előterjesztett felperesi hivatkozást érdemben nem vizsgálta, mivel nincs jelentőségük abból a szempontból, hogy a felperes kezési felelőssége a perbeli kölcsönszerződés alapján fennáll.

Az I. rendű alperes elszámolására vonatkozó keresete jogalapját nem jelölte meg, és nem tartotta megállapíthatónak a bíróság, hogy az elszámolás a felperes milyen joga megóvásához szükséges. A részletfizetési megállapodáshoz csatolt elszámolás, illetve a perben becsatolt elszámolások mellett a

felperes nem jelölte meg, hogy milyen egyéb elszámolást kellett volna előterjesztenie az I. rendű alperesnek.

Az ítélettel szemben a felperes előterjesztett fellebbezésében annak a kereseti kérelme szerinti megváltoztatását és az I. rendű alperes perköltségben való marasztalását kérte.

A közjegyzői okirat I.4. és a kölcsönszerződés 5. pontja tekintetében az I. rendű alperes egyoldalú szerződésmódosítási jogát a jegybanki alapkamat, a fogyasztói árindex, valamint az állampapírok változása tekintetében megengedő szerződési rendelkezés vonatkozásában kiemelte, hogy sem a szerződés sem az elsőfokú ítélet nem volt arra tekintettel, hogy az adós rendelkezésére bocsátott kölcsön visszafizetése tervezhető legyen. Állította, hogy a hitelező évekre előre felméri, pénzügyi alapjaként használja a fenti pontokba foglalt tényezőket, azaz a várható változásokat előre kiszámítja. Sem a fogyasztói árindex, sem az állampapírhozam, de még az alapkamat sem az adott jogviszonyt közvetlenül vagy közvetve befolyásoló tényezők. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a megállapított tisztességtelen szerződési feltételek esetében sem vonta le a szükséges és általa kért jogkövetkezményt és nem bírálta az I. rendű alperes elszámolás előterjesztésére vonatkozó kereseti kérelmét. Az ügyleti kamat megváltoztatása a szerződés esetleges felmondása esetén az egyösszegű visszafizetés olyan aránytalan terhet jelent, amely hosszú távra történő részletekben történő törlesztésnél nem vállalható.

Változatlanul kérte, hogy az ítélet tábla állapítsa meg, hogy a kölcsönügyletnek nem kezeze, kezési felelősséggel nem tartozik. A 2006. február 23-ai kölcsönszerződést a felmondás - Ptk. 321. § (1) bekezdése - megszüntette, a szerződés felmondásával a hátralékért a főadósok és a kezes egy sorban felelnek. Ugyanakkor a hitelező és a főadósok közötti 2014. augusztus 18-án megkötött, az összes hátralékos tartozásra és járulékaikra vonatkozó, a korábbtól eltérő részletfizetési megállapodás új szerződésnek minősül.

Ezen túl kérte, hogy a kölcsönszerződés 7. pontjában foglalt, az ügyleti kamat késedelmes teljesítése esetén a késedelmi kamat elszámolását lehetővé tevő szerződési feltételt nyilvánítsa semmisnek és egyúttal új elszámolásra kötelezze az I. rendű alperest.

Az I. rendű alperes csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte oly módon, hogy a kölcsönszerződés 5. pontjában és a közjegyzői okirat I. pontjában foglalt rendelkezések nem minősülnek tisztességtelen feltételnek, egyebekben az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperesnek a másodfokú perköltségben való marasztalását kérte.

Előadta, hogy a kölcsönszerződésnek a takarékszövet forrásköltségei változása, illetőleg az adós pénzügyi pozíciója és kockázata függvényében történő hiteldíj változása nem tekinthető tisztességtelen szerződési feltételnek. A forrásköltség változása alapján a kiegészítő kamattámogatásos kölcsön esetében hiteldíjváltozásra soha nem kerülhet sor. Az adós pénzügyi pozíció tekintetében utalt arra, hogy alapvetően a bank kockázatát a visszafizetés kockázatát befolyásolja. Ez a feltétel egy a több minősítési szempontból. Az adósminősítés nem nyilvános adat és módszertan, az banktitoknak minősül a teljes bankrendszerben. Az adós minősítési szempontok ellenőrzése adós vagy akár a versenytársak által éppen ezért nem lehetséges, hiszen ezzel a bank a saját működését ellehetetlenítené. Ugyanakkor ilyen irányú kérelem esetén betekintést biztosít az adós minősítésének végeredményébe. Kiemelte, hogy a per tárgyát képező kiegészítő kamattámogatásos hitel kihelyezésére az ügyfélminősítésen és a fedezet értékelésén túl a 12/2001. (I.31.) Kormányrendelet előírásai és rendelkezései alapján került sor, azaz a hiteldíj emelésére nem került sor. A per tárgyát képező szerződésben a kifogásolt feltételek semmilyen befolyással nincsenek a törlesztőrészletre, mert a Kormányrendelet alapján év közben és egyoldalúan nem lehet módosítani a kondíciókon. A munkabér engedményezése tekintetében a szerződési rendelkezés

tartalmazza azt, hogy az adós munkabérének csupán a 33%-a erejéig vonhatja le a munkáltató az adós munkabérét nemteljesítés esetén, ami megfelel a Vht. 61. § (2) bekezdésében foglalt intervallum alacsonyabb összegének. Ennek megfelelően a szerződéses kikötés nem tisztességtelen, hiszen a munkabér nemfizetés esetén való levonását csak a végrehajtási törvény szerinti értékig engedélyezi, azaz nem fosztja meg az adósokat a végrehajtási eljárásban érvényesülő korláttól. Az I. rendű alperes a felperesi fellebbezés tekintetében előterjesztett ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Kiemelte, hogy a törlesztőrészlet megváltoztatása nem tekinthető önkényesnek vagy tisztességtelennek, a kölcsönszerződés 5. pontja továbbá a Kormányrendelettel összhangban meghatároz egy olyan plafonértéket, amit a hiteldíj nem haladhat meg, így a korlátlan emelésre való hivatkozása a felperesnek megalapozatlan.

A felperes a csatlakozó fellebbezésre előterjesztett ellenkérelmében a csatlakozó fellebbezéssel érintett elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Ismételten kiemelte, hogy az I. rendű alperes elszámolásra köteles, jogi érdeke fűződik a pontos és hiteles elszámoláshoz, amely kereseti kérelmének az elutasítását az elsőfokú bíróság nem indokolta és ezzel megsértette a Pp. 221. § (1) bekezdését. Ismételten kiemelte, hogy az ügyleti kamat kamatozásának jogellenessége megállapítását is kéri, amely kereseti kérelme elutasítása tekintetében az elsőfokú bíróság az ítéletben az indokolási kötelezettségét megsértette. Ezen túl a fellebbezésében foglaltakat ismételte meg az ellenkérelmében.

Az elsőfokú ítéletnek jogerőre emelkedett része nem volt, azt az ítéletábra a fellebbezés és a csatlakozó fellebbezés keretei között vizsgálta felül.

A fellebbezés és a csatlakozó fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és abból helyes jogi következtetés levonásával érdemben helytálló ítéletet hozott, amelynek jogi indokolásával az ítéletábra maradéktalanul egyetértett, ezért utal a Pp. 254. § (3) bekezdésére.

Az ítéletábra először fellebbezésben foglaltak alapján az alábbiakra mutat rá.

A felperes fellebbezésében, bár az elsőfokú ítélet kereseti kérelme szerinti megváltoztatását kérte, ugyanakkor tartalmában hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság által tisztességtelennek tartott szerződési feltételek tekintetében az általa kért - az I. rendű alperest elszámolásra kötelező - kereseti kérelméről nem határozott, a kért jogkövetkezményt nem alkalmazta, ezzel kapcsolatban a döntését nem indokolta, amellyel a Pp. 221. §-ában foglalt kötelezettségét megsértette.

Az ítéletábra ezért először ezt a kérelmet vizsgálta, mivel annak megalapozottsága az elsőfokú ítélet érdemi vizsgálatát kizárja.

Az elsőfokú bíróság olyan, a Pp. 252. § (2) bekezdésébe ütköző eljárási szabálysértést nem valósított meg, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indokolja.

Az elsőfokú bíróság - elsőfokú ítélet 12. oldalán - indokolási kötelezettségének eleget tett, amikor rögzítette, hogy az I. rendű alperesnek az elszámolás kötelezésére irányuló kereseti kérelem jogalapját a felperes nem jelölte meg és a perben csatolt elszámolásokhoz képest sem nyilatkozott arról, hogy az I. rendű alperesnek milyen egyéb elszámolásokat kellett előterjesztenie, azaz a jogkövetkezmény alkalmazására vonatkozó kérelmet megalapozatlannak tartotta.

Az ítéletábra az elsőfokú ítéletet érdemi vizsgálata során az elsőfokú bíróság jogi álláspontját

osztotta, a kereseti kérelmeket elutasító és a tisztességtelennek tartott szerződési feltételek tekintetében az elsőfokú ítéleti rendelkezések indokolásával maradéktalanul egyetértett, azokat megismételni nem kívánja.

A felperes kereseti kérelmét egyrészt a szerződés általa megjelölt rendelkezéseinek tisztességtelenség okán történő részleges érvénytelenség megállapítására és alkalmazandó jogkövetkezményként az I. rendű alperes elszámolására kötelezésre irányult, másrészt annak megállapítására, hogy sem a perbeli kölcsönszerződés sem pedig az alperesek által 2014. 08.19-én kötött részletfizetési megállapodás alapján a kezesi felelőssége nem áll fenn., illetőleg megszűnt. A felperes kereseti kérelmeit vagylagosan terjesztette elő, amelyben az elsődleges kérelme a megállapítási kereset, a másodlagos pedig az érvénytelenségi kereset volt.

Bár az elsőfokú bíróság helytelenül az ítélete indokolása szerint a másodlagos kereseti kérelmet vizsgálta először, azonban ennek azért nem volt az érdemi döntés tekintetében jelentősége, mert annak megállapításával, hogy a felperes kezesi felelőssége fennáll, azaz nem szűnt meg a helytállási kötelezettsége, a felperes jogi érdeke is fennmaradt, fennáll ahhoz, a szerződéses rendelkezéseket támadja.

Az ügyleti kamat mértékének megváltozása esetén a perbeli szerződés által az adósok és a kezes részére biztosított felmondási jog alkalmazásával a fennálló kölcsönösszeg egyösszegű visszafizetési kötelezettség nem tisztességtelen rendelkezés, hiszen éppen a fogyasztó részére tesz lehetővé, ad számára választási lehetőséget arra, hogy a módosított tartalommal a szerződést nem kell fenntartania. Ez a jog, lehetőség a fogyasztó és a hitelező jogai és kötelezettségei közötti egyensúlyt nem bontja meg.

A tisztességtelen szerződési feltételek okán részlegesen érvénytelen szerződés esetén, amennyiben az érvénytelen rész kihagyásával a felek között a szolgáltatás ellenszolgáltatás közötti egyensúly felborul, úgy elszámolásnak van helye. Ugyanakkor a felperesnek kellett megjelölni, hogy az ügyleti kamat mértékének a tisztességtelen szerződési feltételek mellett bekövetkezett változásával milyen elszámolásra tart igényt.

A felperesnek a megállapításra vonatkozó kereseti kérelmei tekintetében az ítélet tábla az alábbiakra mutat rá.

Nem volt vitatott a felek között, hogy a felperes a perbeli kölcsönszerződésből eredő kölcsön összeg visszafizetésére vállalt kötelezettséget, készfizető kezesi felelősséget, és az sem volt vitatott, hogy a szerződés az I. rendű alperes felmondása folytán 2008. 05. 20-án felmondásra került. A felmondás kétség kívül a szerződést megszüntette, azonban a felperes kötelezettség vállalását (II. és II. rendű alperesekkel egyezően) nem, a helytállási kötelezettsége a felperesnek éppen a szerződés megszűnésével nyílt meg. Az I. rendű alperesi követelés a felperessel szemben ezen szerződés alapján áll fenn és mivel a felperessel szemben nem vitatottan az I. rendű alperes korábban végrehajtást kezdeményezett, a felperes jogainak megóvása miatt előterjeszthette a Pp. 123. §-a szerinti megállapítási keresetet, amely azonban a fent kifejtett és az elsőfokú ítéletben foglaltak alapján nem megalapozott.

A részletfizetési megállapodás tekintetében helytállóan jutott arra a következtetésre az elsőfokú bíróság, hogy a megállapítási kereset előterjesztésének feltételei nem állnak fenn. A felek között nem volt vitatott, hogy a megállapodásnak a felperes nem részese, azt nem írta alá. Az adósok ugyanakkor nem voltak elzárva attól a lehetőségtől, hogy a hitelezővel a lejárt tartozás átütemezésében- nem pedig az elengedésében-, továbbá a fizetés módjában megállapodjanak. Az alperes közötti megállapodás csak annyiban érintheti a felperest, hogy a régi Ptk. 273. § (2) bekezdésében foglaltak alapján a felperes kötelezettsége nem válhat terhesebbé, mint az

elvállaláskor volt.

Az ítéltábla utal ezentúl arra, hogy a fentebb írtakon túl a felperes olyan körülményre nem hivatkozott, amely alapján a kötelezettségétől szabadulna.

A csatlakozó fellebbezés tekintetében az ítéltábla az alábbiakat emeli ki.

Önmagában az a körülmény, hogy a per tárgyát képező kiegészítő kamattámogatásos hitel kihelyezésére vonatkozó 12/2001. (I.31.) Kormányrendelet előírásai és rendelkezései alapján a hiteldíj emelésére sem a forrásköltség változása, sem az adós pénzügyi pozíciója és kockázata függvényében nem került sor, e feltételeket nem teszi tisztességgé.

Egy szerződési feltétel tisztességtelensége nem annak függvényében állapítható meg, hogy az ténylegesen alkalmazásra kerül-e, hanem annak vizsgálatával, mint ahogy azt az elsőfokú bíróság érdemben helytállóan tette, hogy az egyoldalú szerződésmódosítás alapjául szolgáló okok és a pénzügyi intézmény által előre megjelölt okok a jóhiszeműség és a tisztesség követelményét sértették-e, egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztóra hátrányos tisztességtelen kikötésnek minősülnek-e. Azaz a kikötés a fogyasztó hátrányára egyoldalú előnyt nyújt-e.

A munkabér engedményezésre vonatkozó szerződéses rendelkezés megfosztja a felperest a végrehajtási eljárás során fennálló garanciáktól, illetve az adóst védő rendelkezésektől. A szerződéses rendelkezés nem azért tisztességtelen, mert jogszabályba ütközik, hanem azért, mert az Irányelv 6. cikk (1) bekezdésében foglalt egyenlőtlenség előidézésére alkalmas.

A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdésében foglaltak alapján helybenhagyta utalva a Pp. 254. § (3) bekezdésében foglaltakra.

Felperes fellebbezése és az I. rendű alperes csatlakozó fellebbezésre eredményre nem vezetett, ezért a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket a fellebbező felek maguk kötelesek viselni.

A felperes az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 48.000 forint fellebbezési illeték megfizetésére a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles. A szintén illetékfeljegyzési joggal rendelkező I. rendű alperes pedig az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 46. § (4) bekezdése alapján alkalmazandó 46. § (1) bekezdése és 39. § (1) bekezdés b) pontja alapján meghatározott mértékű 24.000 forint csatlakozó fellebbezési illeték megfizetésére ugyancsak a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles.

Budapest, 2017. augusztus 30.

. Ócsai Beatrix s.k.
a tanács elnöke, előadó bíró

. Bicskei Ildikó s.k.
bíró

. Czifra Veronika s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

